

Informační kniha

PELOPONÉS

Srdečně Vás
vítáme v destinaci

PELOPONÉS

Přejeme Vám příjemné prožití dovolené!

Obsah

Poznejte to nejlepší z Peloponésu	str. 4
Časový posun	str. 5
Státní zřízení	str. 5
Historie	str. 6
Klimatické podmínky	str. 7
Poloha a geografie	str. 8
Jazyky	str. 10
Flóra a fauna	str. 10
Pláže	str. 11
Opalování	str. 13
Doprava a cestování	str. 13
Peníze – měna	str. 15
Internet	str. 15
Pošta	str. 15
Telefonování	str. 15
Kontakty na úřady	str. 15
Celní předpisy	str. 16
Bezpečnost a kriminalita	str. 16
Aktivity a zábava	str. 17
Kuchyně a jídlo	str. 19
Slovníček	str. 22
Elektrický proud	str. 23
Voda	str. 23
Zdravotní péče	str. 23
Zajímavá místa	str. 24

Poznejte to nejlepší z Peloponésu

Prokopou

- Laguna v chráněné krajinné oblasti lesa Strofilia, který je jedním z nejrozsáhlejších ve Středozeří a má svůj unikátní ekosystém.

Patras

- Významný přístav a třetí největší řecké město s historickým centrem a jedinečným pohledem na most Rio-Antirio spojující Peloponés s pevninou.

0 20 km

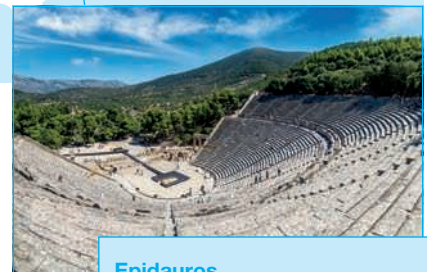

Chlemoutsi

- Hrad ze 13. století v oblasti Kastro-Kyllini je nejlépe dochovanou pevností z raného období francké vlády v Řecku.

Olympia

- Kolébka olympijských her se starobylým olympijským stadionem, chrámy a archeologickým muzeem.

Epidauros

- Archeologické naleziště se zachovalým antickým divadlem je dodnes oblíbeným cílem výletů.

Co spojuje dějiště prvních olympijských her v Olympii, starodávné Mykény, antickou Spartu či zaniklé město Mystras? Všechna tato místa, z valné části zapsaná na seznam světového dědictví UNESCO, se nacházejí na Peloponésém poloostrově.

Ať už budeme Peloponés považovat za poloostrov, či nikoliv (kvůli Korintskému kanálu, který ho odděluje od zbytku řecké pevniny), v každém případě nabízí turistům ještě spoustu dalších lákadel. Ukrývá řadu historických památek včetně amfiteátru v Epidauru a Apollonova chrámu v Bassai, starobylá města v čele s Patrou a Pyrgem, ale také nečekané technické zajímavosti jako úzkokolejku do Kalavryty.

To všechno umocňuje nádherná příroda. Na Peloponésu se můžete vydat do vysokých hor, kde se v zimě dokonce lyžuje (masiv Chelmos), do pobřežních dun (rezervace Strofilia), do tajemných jeskyní (Spilio ton Limnon), ale především na úchvatné pláže. Písečná království u letoviska Tolo, na ostrůvku Elafonisos či v karibském stylu stříženou Voidolikii prostě musíte zažít.

Časový posun

V Řecku je o hodinu více než v ČR, platí zde také letní čas. Máme-li u nás například 8 hodin ráno, na ostrovech už je 9 hodin, bez ohledu na to, je-li léto, nebo zima.

- Během zimního času: Řecko +1 hodina
- Během letního času: Řecko +1 hodina

Státní zřízení

Od pádu vojenské diktatury v roce 1974 je Řecká republika parlamentní demokratickou republikou v čele s prezidentem.

Administrativní členění

Řecko se dělí na 13 správních jednotek zvaných prefektury. V čele jednotlivých prefektur stojí guvernéři a každá vysílá do parlamentu v Aténách své zástupce.

Historie

Olympijské hry, boj s Osmany a další události z dějin Peloponésu

První významnou civilizaci Peloponésu představovala mykénská kultura v 16. až 12. století př. n. l. Po jejím zániku a několika staletích neklidu území osídlily dórské kmeny, jejichž hlavním městem se stala Sparta v Lakónii. Postupně díky svému militarismu ovládla i Messénii a stala jednou z nejdůležitějších řeckých obcí. K dalším regionům patřila horská a prostá Arkádie, nenápadná Achaia či bohatý Korint.

Významným mezníkem v celých řeckých dějinách se stal rok 776 př. n. l., kdy se (podle nedoložených údajů) v peloponéské osadě Olympia uskutečnily první olympijské hry. Toto datum (přesně 8. 7.) se tehdy také považovalo za počátek letopočtu. Legendy vyprávěly, že za vznikem olympiády stáli velcí hrdinové jako Pelops, syn Tantalův, a neporazitelný Herakles.

Peloponés a památky na jeho velkou minulost

Olympijské hry se konaly pravidelně každé 4 roky, upevňovaly národní jednotu Řeků a rozvíjely obchodní aktivity. Jejich součástí byly především atletické soutěže a platila během nich tzv. ekecheira (svatý mír), přerušení všech bojů a konfliktů mezi jednotlivými obcemi.

Mezitím se Sparta stala vůdčí obcí celého Řecka, neboť v peloponéské válce (431–404 př. n. l.) porazila Atény, se kterými předtím stála na stejné straně ve vítězném boji proti Peršanům. Sparta však neustála nápor Makedonie a nakonec se roku 146 př. n. l. Řecko stalo římskou provincií.

Vrchol starověkých olympijských her přišel v roce 67 za účasti římského císaře Nerona. S rozmachem křesťanství ovšem význam akce jako pohanských slavností postupně upadal, až je v roce 393 císař Theodosius zakázal. Na své znovuzkříšení si musely počkat plných 1 503 let – jistě se o to zasloužilo i odkrytí ruin antické Olympie německými archeology v 70. letech 19. století.

Připojení Peloponésu k nezávislému Řecku

Po zániku Římské říše se o vliv na Peloponésém poloostrově postupně vystřídal Byzantská říše, Benátská republika a Osmanská říše. O vlivu Franků svědčí mohutná pevnost Chlemoutsi (Castel Tornese), kterou vystavěl roku 1220 Geoffroi II. de Villehardouin ke kontrole provincie Achaia.

Nezávislost na Turecku získal Peloponés v rámci rodícího se řeckého státu roku 1821. Prapor osvobozenického úsilí tehdy pozvedl patraský metropolita Germanos v klášteře Agias Lavras blízko Kalavryty. Za tehdejších bojů prý rek Miralis prchl na koni před nepřátelskými vojáky skokem do moře v místech dnešního kostela Panagia Trypiti v Egju.

V letech 1941 až 1944 byl Peloponés, stejně jako celé Řecko, obsazen nacistickým Německem. Památku na toto temné období peloponéských dějin tvoří horské městečko Kalavryta, které fašisté 13. 12. 1943 za pomoc partyzánům vypálili a přes 1 400 mužů zavraždili.

Klimatické podmínky

Teplota moře a další podrobnosti o počasí na Peloponésu

Subtropické podnebí je jako stvořené pro nádhernou dovolenou naplněnou koupáním a sluněním na plážích. Hodně se podobá počasí ve zbytku Řecka, byť se v jednotlivých letoviscích jako Tolo, Lakopetra či Kalamata může vzhledem k velké rozloze oblasti lišit.

Během jarních měsíců na Peloponésu často prší, teploty v nížinách již stoupají přes dvacítku, vysoko v horách se naopak stále drží poslední zbytky sněhu. Dlouhé letní počasí začíná už koncem května a trvá až do začátku října. Především během července a srpna je velice slunečné a horké. Srážky se vyskytují ojediněle a teploty jsou velmi vysoké (běžně přes 30 stupňů). Mořská voda kolem pláží se drží na příjemných 23 až 26 stupních.

Na podzim se ochladí, obloha se zatáhne, déšť je častější a teplota moře to logicky následuje mírným ochlazováním. Podobný ráz si počasí udržuje i přes zimu, kdy teploty poklesnou pod 15 stupňů. Na horách sněží, čehož využívá například lyžařský areál pod vrcholem Aroania v pohoří Chelmos poblíž Kalavryty.

Poloha a geografie

Peloponés je a není ostrov – rozloha, poloha a další zeměpisné údaje

Peloponés je neobyčejně velký, členitý a rozmanitý poloostrov ve Středomoří, který je součástí Řecka. Jedinečný výtvar lidské mysli i rukou ho jednou od kontinentální pevniny odděluje a podruhé ho s ní propojuje: Korintský průplav prokopaný roku 1893 skrze Korintskou šíji zkracuje menším lodím plavbu ze Saronského zálivu do Korintského, gigantický dálniční most Charilaose Trikoupise mezi městy Rio a Antirio byl slavnostně zprovozněn roku 2004.

Rozloha Peloponésu činí 21 550 kilometrů čtverečních, je tedy stejně velký jako Středočeský kraj včetně Prahy s Jihočeským krajem dohromady. Na severu ho od Balkánského poloostrova dělí Korintský záliv dlouhý takřka 200 kilometrů, na západě ho omývá Jónské moře s ostrovy Kefalonie, Ithaka a Zakynthos na dohled.

Pohled na mapu Peloponésu

Na jih, do vod Středozemního moře, vyčnívá z Peloponésu trio poloostrovů: Messénský, Mani a Epidaurus Limera s blízkým ostrovem Kythira. Na jihovýchodě šumí vody Myrské moře (s ostrovy jako Hydra či Aigina), k němuž patří i Saronský záliv. Jižní břeh zálivu tvoří poloostrov Argolid, na opačné straně se rozkládá řecká metropole Atény.

Povrch Peloponésu z velké části pokrývají mohutná horstva. Nejvyšším z nich je masiv Taygetos na jihu s horou Profitis Ilias (Oros Taygetos, česky Prorok Eliáš), vysokou 2 407 m n. m. Další významná pohoří jsou Parnon na východě a Chelmos na severu, do kterého vede pitoreskní kalavrytská železnice.

Největší vodní plochu vytváří přehradní nádrž Pinios na stejnojmenné řece mezi Pyrgem a Patrasem. Nejdelším tokem je Alfeios na západě (110 kilometrů), v jehož údolí se ukrývá starověká Olympia.

Demografie a administrativní dělení Peloponéského poloostrova

Peloponés, Attika a Západní Řecko jsou tři řecké kraje, mezi které se poloostrov administrativně člení. Dále se dělí na osm regionů:

KRAJ	REGION	ROZLOHA	POZNÁMKA
Peloponés	Arkádie	4 419 km ²	
	Lakónie	3 636 km ²	
	Messénie	2 991 km ²	
	Korinthie	2 290 km ²	
	Argolis	2 154 km ²	
Západní Řecko	Achaia	3 272 km ²	
	Élida	2 618 km ²	
Attika	Pireus	50 km ²	Jen malá část s obcemi Methana, Troizina a Poros

Na Peloponésém poloostrově žije přes milion obyvatel (především Řeků), většina z nich v úzkém pásmu u pobřeží. Největší města Peloponésu jsou:

- Patras (214 tisíc obyvatel)
- Tripolis (31 tisíc obyvatel)
- Korint (30 tisíc obyvatel)
- Pyrgos (48 tisíc obyvatel)
- Sparta (17 tisíc obyvatel)

K tradičním způsobům obživy na Peloponésu vždy patřilo zemědělství, rybolov a drobná řemesla. V posledních letech však na významu stále více získává cestovní ruch, zlepšuje se infrastruktura včetně dopravní sítě, přibývají obchodní centra a další související služby.

Jazyky

Úředním jazykem je novořečtina. Při běžné komunikaci se zpravidla, a obzvlášť v turistických centrech a letoviscích, domluvíte anglicky či francouzsky.

Flóra a fauna

Peloponéska příroda je zelená, avšak nepříliš bohatá

Na území Peloponésu se nachází množství přírodních krás zahrnujících hory, vodopády, jeskyně a jezera. Tomu odpovídá i počet zdejších chráněných oblastí, k nimž patří také:

- **Les Strofilia**
(Strofilia Forest-Kotakhi Wetland) u Lakopetry s písčnými dunami a s lagunami Prokopos a Limni Lamia
- **Horské rezervace**
v okolí Kalavryty (Dasos Ethnikis Anexartisias, Krastoni-Sokara atd.)
- **Laguna Kotych**
nedaleko Kyllini

Postupujete-li od moře do vnitrozemí, většinou se z pobřežních rovin rychle dostanete do podhůří divokých peloponéských hor. Nejprve však musíte minout četná políčka s rachotícími traktůrky či líně se ploužícími oslíky, ovocné a olivové sady, vinohrady a upravené zahrádky. Zemědělství patří v těchto oblastech k nejdůležitějším zdrojům obživy místních obyvatel.

Fauna a flóra Peloponésu

Bohatá středomořská vegetace často pokrývá svahy do nadmořských výšek kolem 1 300 metrů, dál se vypínají už jenom skaliska, osvěžená horskými loukami. S podobným charakterem krajiny se setkáte v nejvyšších horách Taygetos na jihu (šplhají až do 2 407 m n. m.), v úchvatném Chelmosu na severu i v půvabném masivu Parnon (Malevos) na jihovýchodě.

V často liduprázdných krajích centrálního Peloponésu se daří řadě živočišných druhů, především obratlovcům, plazům a ptákům. Vzhledem k oddělení poloostrova od pevniny Korintským kanálem je však jeho biodiverzita omezená a ze savců se můžete setkat například jen se zajíci, liškami nebo srnčí zvěří.

 Pláže

Písek, klid a romantická krajina kolem, to jsou pláže Peloponésu

Délka pobřeží Peloponéského poloostrova dosahuje mnoha set kilometrů. Vyniká členitostí, četnými zátocinami i blízkými ostrůvky, nádhernými krajinnými scenériemi a čistou přírodou. Nejlepší peloponéské pláže většinou leží daleko od civilizace, další skupina poblíž turistických resortů nabízí kompletní vybavení včetně služeb plavčíka.

Výběr z nejkrásnějších peloponéských pláží

Inspirujte se plážemi, které na poloostrově patří k nejhezčím. Někdy je potřeba ujet k nim notný kus cesty autem, ale jejich jedinečnost vám celé to trmácení vynahradí.

Pláže na severu Peloponésu

Agios Andreas

Malá, jen 200 metrů dlouhá plážička se nachází severozápadně od Katakola u vísky Agios Andreas. Vyniká písčným povrchem, svižným klesáním mořského dna a výhledy na blízké ostrůvky i daleký Zakyntos.

Arkoudi

Nádherná pláž Arkoudi vyplňuje 250 metrů širokou zátocinu mezi městečkem Arkoudi a skalnatým mysem, vybíhajícím do Jónského moře. Pokrývá ji hrubý písek a vstup do vody je pozvolný.

Kalogria

Písčná pláž Kalogria s menšími dunami leží nedaleko letoviska Lakopetra. Táhne se na severním okraji chráněné oblasti lesa Strofilia v místech, kde říčka Larissos, vytékající z laguny Prokopos, ústí do Jónského moře. Díky její velikosti (délka několik kilometrů) na ní vždy najdete dostatek soukromí, zároveň nechybí lehátka se slunečníky a bary s občerstvením. Některé pasáže jsou nudistické.

Skafidia

Parádní pláž Skafidia najdete u stejnojmenné obce zhruba 4 kilometry severně od Katakola. Často však bývá v obležení rekreatantů.

Spiandza

Nekonečný pruh písčného pobřeží o délce zhruba 60 (!) kilometrů začíná u střediska Katakolo a vine se podél Zachara až k letovisku Kalo Nero na jihu. Na jednotlivé pláže ho rozdělují ústí četných vodních toků, které se zde vlévají do Jónského moře. Úsek u Katakola se nazývá Spiandza, ovšem písek je zde spíše tvrdý a voda nehluboká, nevhodná k plavání.

Pláže na jihu Peloponésu

Simos

Za nejhezčí pláž Peloponésu se považuje Simos Beach na ostrůvku Elafonisos, který leží těsně u jižního okraje poloostrova. Pláž je doslova královstvím jemného písku, decentních dun, klidu a křišťálově čisté vody. Její přitažlivost ještě zvětšuje krátká písečná kosa, spojující ji se skaliskem vystupujícím z mořských vln.

Tolo

Příjemná pláž Tolo se táhne podél letoviska stejného jména na východním pobřeží Peloponésu. Z jedné strany ji ukončuje romanticky vyhlížející skalnatý útes, z druhé malá jachetní marina. Nabízí kompletní plážové vybavení, zároveň ale také davy turistů během hlavní sezóny.

Voidolikia

Fascinující pláž Voidolikia se ukrývá mezi městečky Gargaliani a Pylos na jihozápadě Peloponésu. Má takřka přesný polokruhový tvar a pokrývá jí jemný, světlý písek jako v Karibiku. Z jedné strany obepíná malou zátoku uzavřenou ze tří stran a spojenou s Jónským mořem pouze úzkým průlivem, směrem do vnitrozemí se rozlévá laguna Limni Divariou. Díky tomu k ní přístup vede jenom ze dvou míst po úzkém pruhu pobřeží. Její kouzlo dotváří magické okolí, plné malebných kopečků a divokých skalisek.

Opalování

Řecko ovlivňuje subtropické podnebí. Určitě pamatujte na jednotlivé zásady zdravého pobytu na slunci a důsledně je aplikujte. Dvojnásob to platí, máte-li citlivou pokožku. Používejte kvalitní krém na i po opalování, sluneční brýle, klobouk nebo kšiltovku a dostatečně doplňujte tekutiny.

Řecko nabízí slušný výběr nudistických pláží, obzvláště na ostrovech, kde je běžné i slunění bez horního dílu plavek.

Doprava a cestování

Kvalitní dálnice, železnice a další možnosti přepravy po Peloponésu

Hlavní dopravní tahy vedou především podél pobřeží Peloponésu. Zajišťují spojení mezi největšími městy, k významným památkám a také s ostatními řeckými regiony.

Peloponés a jeho letiště

Na území Peloponéského poloostrova fungují dvě mezinárodní letiště. Jedná se o Kratikos Araxos u Patrasu (primárně určené pro vojenské účely) a o Kratikos Kalamata Vasilis Konstantakopoulos poblíž Kalamaty. Často se však využívá i mezinárodního letiště v Aténách (Eleftherios Venizelos), od Korintu vzdáleného asi 100 kilometrů.

Vlakem po Peloponésském poloostrově

Železniční síť není příliš hustá. V průběhu posledních pár let bylo několik tratí zrušeno, jiné se používají pouze k turistickým účelům během sezóny a další úseky se naopak teprve staví. V plánu je okružní propojení Korintu s Patrasem, Pyrgem, Kyparissí a Argem včetně odboček do Olympie, Katakola, Kalamaty a Nafplia.

Specialitou, kterou byste určitě měli vyzkoušet, je úzkorozchodná kalavrytská železnice z pobřežního Diakopta na severu do horského městečka Kalavryta.

Peloponéská silniční síť

Podobně jako železnice je koncipována i silniční síť na Peloponésu, ovšem vzhledem k významu automobilové přepravy slouží motoristům mnohem více kilometrů. Jedná se především o dálnice:

- **A5** (vine se ze severu, novým moderním mostem Charilaose Trikoupise z Antiria do Ria překonává Korintský záliv a míjí Patras)
- **A7** (míří z Korintu přes Tripolis až na jih do Kalamaty)
- **A71** (odpojuje se z A7 u Megalopoli a táhne se do Sparty)
- **A8** (vede z Atén do Korintu a dále až do Ria, kde se napojuje na A5)

Jak řídit na peloponéských silnicích

Nezapomeňte, že i na Peloponésu platí řada zvláštností, typických pro řeckou automobilovou dopravu. Dálnice jsou zpoplatněny prostřednictvím plateb na mýtných branách, řečtí řidiči si často nelámou hlavu s dodržováním předpisů, vedlejší silnice bývají ve velmi špatném technickém stavu, ve velkých městech jsou běžné obří zácpy a systémy jednosměrek mohou někdy vést doslova k šílenství.

Při **půjčování auta** doporučujeme obrátit se na našeho delegáta nebo na hotelovou recepci.

Autobusové linky má na starosti státní dopravce KTEL. Soukromí přepravci zajišťují např. linku z Pyrgu do Olympie každou hodinu od 5.15 do 21.45.

Lodní trasy

Hlavním přístavem Peloponésu je Patras, odkud vyplouvají lodě do italské Ancony, ale též do Bari, Brindisi, Terstu a Benátek. Z Kyllini se můžete díky pravidelnému trajektu podívat na populární ostrovy Zakynthos a Kefalonie.

Peníze – měna

Měnovou jednotkou je euro (€). Peníze je možné směnit na recepci hotelu či v bance. Při směně se předem informujte o výši poplatků. Hotovost lze také vybrat z bankomatů, počítejte ale s tím, že ne vždy jsou dostupné všechny hodnoty bankovek.

Internet

Ve většině hotelů je běžné připojení k internetu, v některých je ale tato služba zpoplatněna.

Pošta

Poštovní zásilky můžete nechat na hotelové recepci či vhodit do poštovní schránky, která má žlutou barvu. Poštovní úřady se nazývají „ΑΧΥΔΡΟΜΕΙΟ“ neboli „ΤΑΧΥΔΡΟΜΕΙΑ“.

Telefonování

Předvolba pro Českou republiku je 00420, poté zadáte směrový kód města bez počáteční nuly a požadované telefonní číslo. Pokrytí mobilním signálem je uspokojivé.

Důležitá telefonní čísla

- Policie: 100
- Tísňová linka: 112
- Záchraná služba: 166
- Hasiči: 199

Kontakty na úřady

Velvyslanectví České republiky v Řecku

Embassy of the Czech Republic
Georgiou Séferis 6, Palaio Psychiko
154 52 Atény
E-mail: athens@embassy.mzv.cz
Telefon: 0030 210 671 37 55
0030 210 672 53 32
Nouzová linka: 0030 694 473 37 69
Web: www.mzv.cz/athens

Velvyslanectví Slovenské republiky

4 rue Georgiou Séferis, Palais Psychico
154 52 Athènes, Greece
Tel.: +30 2106 771 980, +30 2106 771 870
Fax: +30 2106 776 765
nouzová linka: +306 932 408 028
emb.athens@mzv.sk

Celní předpisy

Řecké zákony nijak nestanovují, co se smí a nesmí vyvézt a dovézt, určují ovšem množstevní limity na některé lihoviny a tabákové výrobky.

Omezení dovozu a vývozu:

- 10 litrů lihovin s obsahem alkoholu přes 22 procent
- 90 litrů vína
- 110 litrů piva
- 800 ks cigaret
- 1 kilogram surového tabáku

Řidiči mohou v kovovém kanystru ve svém voze převážet nejvíce 10 litrů pohonných hmot.

Bezpečnost a kriminalita

Bezpečnostní situace v zemi je stabilní. To však nic nemění na nutnosti dodržovat základní bezpečnostní opatření jako v kterékoliv jiné rekreační oblasti. Buďte opatrní:

- Dávejte si pozor hlavně v tlačenicích a v turisticky exponovaných lokalitách
- Cennosti neberte s sebou na pláž
- Peníze a drahé věci neponechávejte ani v osobním automobilu
- Maximálně využívejte hotelový trezor
- Mějte u sebe vždy kopii osobních dokladů

Pokud i přesto dojde ke krádeži, informujte svého průvodce nebo hotelovou recepci. Je třeba zavolat policii a sepsat protokol. Bylo-li poškozeno vaše zavazadlo v průběhu letecké přepravy či je dokonce v nepořádku jeho obsah, kontaktujte do jednoho týdne leteckou společnost a škodu nahlaste.

Aktivity a zábava

Unikátní zubačka, olympiáda, turistika a jiné aktivity na Peloponésu

Nádherná příroda a takřka nekonečný výběr památek na slavnou minulost, to jsou hlavní taháky Peloponésu. V součtu s bohatým sportovním zázemím jednotlivých ubytovacích resortů, krásnými, klidnými plážemi a rušnými městy to z něj dělá mimořádně lákavé místo k prožití aktivní, z velké části poznávací dovolené.

Turistika v peloponéské přírodě

Kvalitní oblečení, dobré vybavení a něco kilometrů zkušeností vyžadují túry po horách Peloponésu. Odměnou vám bude doslova božská krajina, absence davů návštěvníků a neopakovatelné zážitky. Typickým příkladem je nejvyšší pohoří Taigetos na jihu, jehož přechod je kvůli náročnému terénu a nedostatku značených cest vhodný pouze pro zdatné turisty.

Masiv Chelmos vypínající se nad Kalavrytou je ke svým návštěvníkům přece jen vstřícnější. A výlet k vodopádu Mavroneri na bájně říčce Styx pod nejvyšší horou Aroania skutečně stojí za to. Stejnými superlativy lze ohodnotit i jeskynní systém Spilio ton Limnon (Jeskyně jezer) v náhorní plošině Apanókambos s propastmi a podzemními jezírky. Litovat nebudete ani výletu k romantickému jezeru Vouliagmeni u Korintské šíje.

Historické památky Peloponéského poloostrova

Zdá se téměř nemožné vyjmenovat všechny zajímavé pamětihodnosti, které můžete na Peloponésu vidět. Velká část z nich pochází z antické éry, další (jako hrady Palamidi, Methoni či Monevasia) vznikly ve středověku.

Z těch neznámějších si nenechte uniknout:

- **Agias Lavras** – klášter u Kalavryty s památníkem národně-osvobozenického boje Řeků
- **Apollonův chrám v Bassai** (UNESCO)
- **Delfy** – nejslavnější věštírna starověkého Řecka, nachází se ve Fókidě mimo Peloponés (UNESCO)
- **Epidaurus** – chrám boha Asklepie (UNESCO)
- **Chlemoutsi** – francká pevnost z roku 1220 na západě poloostrova
- **Kalavryta** – památník vyhlazení městečka nacisty
- **Mega Spileou** – prý nejstarší klášter v Řecku, ukrývá vzácnou ikonu Panny Marie
- **Mykény** – středisko první řecké civilizace po zániku mínojské kultury na Krétě (UNESCO)
- **Olympia** – dějiště starověkých olympijských her nedaleko Pyrgu a západního pobřeží se stadionem, posvátným hájem Altis, Diovým palácem či archeologickým muzeem (UNESCO)

Technické atrakce

Přestože Peloponés působí především jako agrární region, najdete tady několik nevšedních důkazů dovednosti lidských rukou. Nejstarší z nich je Korintský průplav, který z Peloponésu vlastně udělal ostrov, neboť ho přetnutím Korintské šíje oddělil od kontinentální řecké pevniny.

Most Charilaose Trikoupise z Ria do Antiria, otevřený teprve v roce 2004, naproti tomu Peloponés se zbytkem Řecka spojuje. Korintský záliv překonává asi 60 kilometrů od jeho ústí do Jónského moře.

Největším zážitkem se však určitě stane jízda kalavrytskou ozubnicovou dráhou z Diakofta do Kalavryty. A to nemusíte být ani náruživí milovníci železnic, ani malé děti.

Peloponés a jeho města

Větší města leží hlavně na mořských březích, jen výjimečně se rozkládají v hornatém vnitrozemí. Pokud toužíte po opravdovém velkoměstě, není to po dálnici A8 daleko do řecké metropole Atén (z Korintu cesta trvá asi 50 minut).

Co vás tedy čeká v největších peloponéských městech?

- **Korint** – akropole Akrokorint, Korintský kanál, archeologické naleziště Isthmia
- **Patras** – památník metropoly Germanose, francko-byzantská pevnost, kostel Agios Andreas
- **Pyrgos** – divadlo Apollon, kostel svatého Athanasia, obecní trh
- **Rio** – pevnost, dlouhověký platan, kostel Panagia Trypiti
- **Sparta** – ruiny starověké Sparty, „Leonidův hrob“, archeologické muzeum
- **Tripolis** – katedrála Agios Vasilios, rodný dům básníka Kostase Karyotakise, socha generála Kolokotronise

Nákupy a suvenýry

Velkých nákupních galerií funguje v peloponéských městech poskrovnu, potraviny a další produkty každodenní potřeby seženete v moderních supermarketech. Městečka zato ukrývají celou řadu roztomilých obchůdků, rušných trhů a krámků s rukodělnými výrobky. Příkladem budiž farmářský trh v Kalamatě, umělecký shop Silo Art Factory s nádhernou ručně vyráběnou keramikou v Mykénách, obchod se suvenýry Deximi v Methoni či stylový butik Green & Blu v Kyparissii.

Noční život

Řekové milují tanec, oslavy a festivaly. Nejinak tomu je i na Peloponésu, kde se celé léto i po zbytek roku konají rozmanité kulturní a společenské akce, často propojené se svátky patronů a svatých nebo se státními svátky. Hotelové komplexy jsou navíc vybaveny bary, diskotékami a amfiteátry k pořádání živých vystoupení, karaoke show a animačních večerů.

Kuchyně a jídlo

Řecká kuchyně je ovlivněna gastronomií tureckou, italskou a arabskou. Jídla jsou připravována převážně na olivovém oleji. Řecké pokrmy patří k těm nejzdravějším. Typickými přísadami jsou olivový olej, česnek a čerstvé bylinky.

Co ochutnat v řecké restauraci

Nabídka v restauracích je psána většinou trojjazyčně – řecky, anglicky a německy. Na vývěsních tabulích bývají také fotografie jídel. Restaurace se nazývá „estiatório“ nebo „taverna“. „Psáro taverna“ má v nabídce především ryby.

Ouzo či rakiji a malé předkrmů si můžete dát v „ouzeriích“. Pečivo, zmrzlinu a bonbóny dostanete v cukrárnách „zacharoplastió“. Jídlo se podává téměř vždy vlažné.

Typická řecká jídla

V Řecku jsou velmi oblíbené předkrmů (orektiká, mezédes), jejichž paleta je obrovská. Vybírat můžete podle chuti z různých druhů salátů, předkrmů ze zeleniny, luštěnin, ryb a mořských plodů. K dalším předkrmům patří pyré z tresčích jater a strouhanky nebo brambor tamosaláta, grilovaný lilek s olivovým olejem a bylinkami melitzanosaláta, restované sýrové kuličky tyrokieftédes, smažený sýr Feta zvaný saganaki a pikilía, mísa s několika druhy předkrmů.

Co se týče polévek, vyzkoušejte hustou fazolovou polévku fasolada, kuřecí vývar se šlehaným vejcem a citrónem avgolémono či rybí polévku psarósupa.

Hlavní jídla řeckého oběda

Hlavní jídla jsou převážně masitá, kralují ryby a jehněčí maso, výjimkou nejsou ani jídla zeleninová. Mezi typickými řeckými jídly naleznete např. tzatzíki připravované z okurek, jogurtu a česneku, moussáku, zapečený lilek a mleté maso s bešamelovou omáčkou, a sutzukakiu, válečky z mletého masa a cibule. Populární jsou dolmádes neboli vinné listy plněné rýží s bylinkami, či chtapódia, na různý způsob upravené chobotničky, většinou naložené v octu.

Rozhodně neodmítněte ani:

pastích – těstovinový nákyp s mletým masem, biftekia – karbanátky z mletého masa, stifado – dušené hovězí maso v rajčatové omáčce, saláta choriátiki – řecký salát z rajských jablíček, okurek, cibule, oliv a sýru Feta, gyros – kousky masa grilovaného na jehle, tomates giemistes – rajčata plněná mletým masem a rýží, kokainisto – dušené maso v rajčatové omáčce, brizoles – kotlety (většinou na roštu nebo restované), souvlaki – maso na rožni, kotopulo – kuřecí maso, paidakia – žebírka, moschari – telecí maso, drino – vepřové maso.

Mořské pochoutky:

psaria – ryby, kalamari – sépiové kroužky, garídes – krevety, midja – škeble, chtapódia – chobotnice.

Úprava masa:

Vrastó – vařené

Tyganytó – smažené

Skáras – grilované

Psító – pečené

Furnu – maso upravované v troubě

Pečivo

V Řecku se velmi často podává k masům výborné pečivo. Psomí je chléb podobný naší vece. Je chutný a konzumuje se prakticky ke každému jídlu. Specialitou jsou tzv. pités, což je obdoba listového těsta s různými náplněmi. Náplň poznáte podle předpony slova pita. Může být masová (kreato-pita), sýrová (tyro-pita), špenátová (spanako-pita) či pórková (praso-pita).

Něco sladkého na závěr

K nejoblíbenějším dezertům se řadí baklavá, listové těsto plněné ořechy a mandlemi polité medem, dále koblížky (lukomades), samozřejmě zmrzlina (pagoto) a jogurty (jagurti), často s medem a ořechy. V Řecku se hojně konzumuje ovoce jako karpuzi (meloun), peponi (žlutý meloun), stafília (hrozny), sika (fíky), portokalia (pomeranče), fraule (jahody), rhodakina (broskve) a verikoka (meruňky).

Typické řecké nápoje

Metaxa je tradiční řecká pálenka, tří-, pěti- a sedmihvězdičková. Počet hvězdiček označuje počet let zrání, čím je starší, tím má jemnější chuť. Poprvé ji v roce 1888 připravil Spyros Metaxas.

Kdekoliv v Řecku narazíte na ouzo („úzo“), což je anýzový likér, který se stal řeckým národním nápojem. Má typickou chuť po pendreku a čirou barvu, která se po smíchání s vodou nebo ledem mléčně zbarví.

Krasí je typické místní víno. Pěstují se různé druhy vinné révy pro bílé (lefkó/áspro krasí) i červené víno (kókinó krasí), suché (xiró) i sladké. Retsína je řecké víno, nejčastěji bílé, s přídavkem pryskyřice, která mu dodává specifickou chuť.

Pokud si v Řecku objednáte býru, číšník vám přinese zdejší pivo. Počátky řeckého pivovarnictví se pojí s prvním řeckým králem Ottou I., který pocházel z Bavorska. Pivo zde určitě stojí za ochutnání.

Zapomenout nesmíte na silnou řeckou kávu. Při objednávání všech druhů kávy je nutné předem říci, kolik cukru chcete. Glykóz je velmi sladká, metrio středně sladká a skéto se podává bez cukru. Frappé je studená káva s pěnou, připravená většinou z instantní kávy v šejkru. Samozřejmě že si můžete dát i limonádu (limonada), sodu (sóda) nebo obyčejnou vodu (neró).

AZ Slovníček

Řecko–český slovníček

Naučte se pár řeckých slovíček a frází. Je to zábava a místní i pár slovíček v rodné řeči mile potěší. Řekové používají řeckou abecedu, zde jsou řecká slova přepsána do latinky.

Základní výrazy

Řecky	Česky
Kaliméra	Dobry den
Kalispéra	Dobry večer (od 15 hodin)
Kalinichta	Dobrou noc
Jásu	Ahoj
Chérete	Na shledanou
Efcharistó	Děkuji
Parakaló	Prosím
Né/Óchi	Ano/Ne
Ávrio	Zítřa
Símera	Dnes
Polí	Mnoho
Lígo	Málo
Oríste?	Prosím?
Isotimía	Kurz
Gramatósimo	Známka
Jatrós	Lékař
Piretó	Teplota
Kefáli	Hlava
Pódi	Noha
Chéri	Ruka

Dny v týdnu

Řecky	Česky
Deftéra	Pondělí
Triti	Úterý
Tetátri	Středa
Pémpiti	Čtvrtek
Paraskeví	Pátek
Sávato	Sobota
Kiriakí	Neděle

V restauraci

Řecky	Česky
Estiatório	Restaurace
Anichtó	Otevřeno
Klistó	Zavřeno
Bíra	Pivo
Krasí	Víno
Rízi	Rýže
Patátes	Brambory
Tsai	Čaj
Zestó	Horký
Krío	Studený
Kréas	Maso
Saláta	Salát
Kombósta	Kompot

Číslovky

Řecky	Česky
Mía	Jedna
Dío	Dva
Tría	Tři
Téssera	Čtyři
Pénte	Pět
Éxi	Šest
Eptá	Sedm
Októ	Osm
Eňá	Devět
Déka	Deset

Elektrický proud

Napětí v řecké elektrické síti činí 220 V, kmitočet je 50 Hz. Adaptér do zásuvek není nutný.

Voda

Kohoutková voda je v Řecku sice pitná, ovšem ne vždy chutná, na mnoha ostrovech má například slanou příchuť. Kupte si raději v obchodě vodu balenou.

Zdravotní péče

Řecké zdravotnictví je na slušné úrovni. Lékárny (farmakio) jsou označeny zeleným nebo červeným maltézským křížem. V noci a o víkendech se střídají v pohotovostních službách. Adresu lékárny s pohotovostní službou najdete na dveřích každé lékárny.

Pokud budete potřebovat lékaře, kontaktujte pojišťovnu, se kterou máte uzavřené cestovní pojištění. Pakliže jste si uzavřeli pojištění u ERV Evropské pojišťovny, volejte linku EuroAlarm Assistance +420 221 860 600. Náklady na ošetření vám budou oproti dokladu po návratu zpětně proplaceny.

Zajímavá místa

Pro ty, kteří nechtějí strávit celou dovolenou jenom v hotelovém areálu, nabízíme několik tipů pro inspiraci...

Apollonův chrám v Bassai

Apollonův chrám v archeologické lokalitě Bassai v Arkádii tvoří společně s nedalekou Olympií jeden z největších turistických taháků Peloponésu. V roce 1986 se stal jako první řecká památka součástí světového dědictví UNESCO.

Apollonův chrám v Bassai se nachází v opuštěné krajině jihozápadní části Peloponéského poloostrova. Vede k němu silnice spojující obce Andritsaina a Figaleia, odkud směřuje odbočka k vodopádům a jeskyním v údolí říčky Nedy. Nejbližší větší města jsou Megalopoli, Meligalas, Kyparissia a Zacharo, krajské město Pyrgos leží asi 80 kilometrů daleko.

Obdivujte tři řády chrámu

Apollonův chrám v Bassai byl postaven v 5. století před naším letopočtem a jeho moderní objev učinil francouzský architekt J. Bocher roku 1765. Templ je zasvěcený bohu mytologie a náboženství Apollonovi – synovi Dia a Létó a zároveň dvojčeti bohyně lovu Artemis.

Stavba z vápence a mramoru v netypické orientaci východ-západ na první pohled udivuje svou velikostí i zachovalostí. Na délku měří 38,3 a na šířku 14,5 metru. Obvod Apollonova chrámu tvoří 21 sloupů v neobvyklém poměru 6 : 15 v dórské řadě, vnitřní prostor cely vyplňuje 10 polosloupů v jónské řadě a nechybí ani sloup v korintské řadě (nejstarší dochovaný vůbec). Architektura chrámu tak využívá všechny tři základní řady starověkého Řecka.

Delfy, starověký pupek světa

K nejslavnějším památkám Řecka bezpochyby patří také antické město a archeologické naleziště Delfy (od roku 1987 součást světového dědictví UNESCO). V dobách své největší slávy se tady rozhodovalo o dalším osudu celého státu a jejich bohatství bylo doslova pohádkové. Traduje se, že dva stejně rychlí orli, vypuštění Diem při hledání středu světa z opačných břehů oceánu, se setkali právě tady. Bůh místo označil kamenem „omfalos“ (pupek).

Delfy se nacházejí v regionu Fókida v kraji Střední Řecko (Rumeli), který se rozkládá severně od Peloponésu za Korintským zálivem. Je to zhruba 15 kilometrů od přístavu Itea, kterým vede rychlostní silnice E65 až k mostu Charilaose Trikoupise (Rio–Antirio), po němž se lze na Peloponéský poloostrov pohodlně dostat.

Slavná věštírna v Delfách

Základ významu města tvoří delfská věštírna. Byla zasvěcena bohu Apollonovi, neboť podle báje tady zabil hada Pýthóna, který pronásledoval jeho matku Létó. Prestiž delfské věštírny od 8. století př. n. l. stoupla natolik, že bez jejího posvěcení neproběhl prakticky žádný významný čin – založením města počínaje a vedením války konče. Rozsudky zde však získávali i prostí poutníci, přicházející z celého antického světa. Koncem její slávy se stal zákaz uctívání pohanských kultů římského císaře Theodosia roku 395.

Hlavní chrám věštírny v Delfách vyrostl na místech geologického zlomu v úžasné krajině několika teras ve výšce zhruba 600 metrů. Věštění probíhalo v tzv. adytonu, kde za závěsem seděla na trojnožce nad trhlinou v zemi věštkyň (pýthie). Její většinou nepřilíš jasná slova vyjadřovali poté místní kněží v mnohoznačně znějících verších umožňujících i protikladný výklad, aby se zajistila nezpochybnitelnost věštby.

Egio, nenápadné město s výrazným kulturním dědictvím

Ve starobylém městě Egio (Aigio) stojí za vidění především dlouhověký platan, chrám Panagia Trypiti a katedrála Panagia Faneromeni od slavného architekta Ernsta Zillera s výzdobou Constantina Fanelise. K prohlídce zve archeologické muzeum s nálezy od neolitu do pozdní doby římské včetně mramorové sochy Aigiocha z 1. století n. l.

Egio (zhruba 26 tisíc obyvatel) leží na severu Peloponéského poloostrova u Korintského zálivu. Trajekty z něj vyplouvají do malého přístavu Agios Nikolaos na protilehlém, 13 kilometrů vzdáleném břehu, ze kterého to není daleko do Delf. Kolem města vede dálnice A8 spojující 40 kilometrů vzdálenou Patru s Korintem a Aténami. I po železnici se dostanete do blízkého Diakopta, odkud jezdí kouzelná kalavrytská železnice.

Tisíciletý strom a řecký Šemík

Naprostá většina zajímavostí v Egii má souvislost s jeho dlouhou a bohatou historií – založeno bylo už v homérských časech a po roce 800 př. n. l. se stalo součástí prvního achájského spolku. Kupříkladu platan poblíž živého náměstí Dhódheka Vrysses tam údajně roste už od roku 200, kdy byl věnován dějepisci Pausaniovi.

Kostel Panagia Trypiti zhruba 30 metrů nad mořskými útesy zase podle vyprávění stojí v místech, z nichž se zdejší rek Miralis roku 1821 zachránil před Turky skokem na koni do vody. Návštěvníci Egia se nikam vrhat nemusí a v horkém letním počasí se nejlépe osvěží na písčné pláži u obce Rododafni.

Epidauros, dědictví boha Asklepia

Antické město Epidauros s amfiteátre a chrámem boha Asklepia patří k nejvýznamnějším archeologickým nalezištím na Peloponésém poloostrově. Od roku 1988 je jako jedna z prvních řeckých památek součástí světového dědictví UNESCO.

Epidauros se nachází poblíž městečka Lighourio na východě Peloponésu, zhruba v místech, kde se začíná prodlužovat do poloostrova Epidauros Limeru. K přístavu Palea Epidauros na pobřeží Saronského zálivu v Myrtském moři to je asi 17 kilometrů, letoviska Tolo a Nafplio jsou ještě o 10 kilometrů dále. Nejbližší velké město je Argos, metropole Atény je vzdušnou čarou 65 kilometrů daleko, po silnici dvakrát více.

Amfiteátr v Epidauru vás ohromí svou velikostí

V antických dobách se do Epidauru soustředil kult boha léčitelství Asklepia a jeho svatyně fungovala jako nejvýznačnější léčitelské centrum celého starověkého světa. Zbytky dórského chrámu se dochovaly dodnes, stejně jako obří amfiteátr (divadlo). Pyšnil se perfektní akustikou a kapacitou 14 tisíc lidí.

Epidauros je se svými zachovalými antickými památkami, dodnes oblíbeným cílem turistických výletů. Součástí areálu je také moderní muzeum, velké parkoviště a prodejna suvenýrů.

Chelmos, bájně pohoří plné turistických atrakcí

Úchvatný Chelmos je druhou nejvyšší oblastí Peloponésu, plnou divokých soutěsek, hučících potoků a romantických skalisek. Turistických značek tady sice moc nenajdete, ale výstup k pramenům hrůzostrašné řeky Styx byste si rozhodně neměli nechat ujít.

Pohoří Chelmos (též Helmos nebo Aroania) se vypíná zhruba 12 km jihovýchodně od Kalavryty. O co menší plochu zabírá (20 km od severu k jihu a 10 km od východu k západu), o to více narostlo do výšky. Od pobřeží Korintského zálivu se nachází asi 22 km a výšlap do něj může být součástí jedinečného výletu, zahrnujícího také jízdu tzv. kalavrytskou železnicí.

Vypravte se k řece Styx

Nejvyšším bodem Chelmosu je masiv Aroania s vrcholy Psili Koryfi (2 355 m n. m.) a Neraidorachi (2 341 m n. m.). Nachází se na něm astronomická observatoř a na severních svazích dokonce lyžařský areál, neboť mohutná vrstva sněhu je pokrývá až do jara. Jeho součástí je parkoviště, na které lze z Kalavryty dojet autem či autobusem.

Nejllepší výstupová trasa však začíná ve vesničce Solos na druhé straně pohoří. Hlavní atrakcí několikahodinové túry je 100 metrů vysoký vodopád Mavronéri (lze k němu sejít i od hvězdárny). Vytváří pramen mytické řeky Styx, kterou na cestě do antické říše podsvětí krále Háda museli překročit mrtví.

Chlemoutsi, hrad bdící nad západem Peloponésu

Hrad Chlemoutsi (Clermont, Castel Tornese) ze 13. století, stojící nedaleko Kyllini, nejlépe dochovanou pevností z raného období francké vlády v Řecku. Turisty láká svou monumentalitou a typicky středověkou architekturou.

Mohutná pevnost Chlemoutsi s šestibokým půdorysem se zvedá na kopci nad vesnicí Kastro na úplném západě Peloponésu. Je to zhruba 2 kilometry od břehů Jónského moře a 15 kilometrů od historického města Andravida.

Chlemoutsi nabízí skvělé výhledy

Chlemoutsi nechal postavit achájský princ Geoffroy II. de Villehardouin roku 1220 kvůli lepší kontrole své provincie Achaia. V roce 1460 se hrad stal součástí území kontrolovaného Osmanskou říší. Během řecké války za samostatnost v 19. století došlo k poškození jeho obranných zdí.

Kromě historického dědictví si na hradě nenechte ujít úžasný rozhled do dalekého okolí. Z dobře zachovalých hradeb uvidíte za jasného počasí ostrov Zakynthos, a dokonce i Kefalonii s Ithakou. Dole v obci Kastro je k dispozici autobusová zastávka, kavárna, restaurace, minimarket, pošta a také dětské hřiště.

Kalavryta a okolí

Město plné poutníků, tragické minulosti a krásné okolní přírody, to je na první pohled nenápadná Kalavryta (Kalavrita). Zároveň se jedná o východisko pro výšlapy do pohoří Chelmos a v zimě k lyžování (Chelmos Ski Centre).

Kalavryta (necelé 2 tisíce obyvatel) se schovává v horském údolí na severu Peloponéskeho poloostrova. S pobřežním střediskem Diakopto u Korintského zálivu ji spojuje nádherná kalavrytská železnice a po horské silnici směřující do jiného přímořského města Trapezy se dostanete ke klášteru Mega Spileou.

Tragické vzpomínky na válku v Kalavrytě

Město se smutně zapsalo do světových dějin tzv. Kalavrytským masakrem. Nacističtí vojáci dne 13. prosince 1943 zavraždili 1 436 zdejších mužů i chlapců a obec vypálili za to, že pomáhala partyzánům v blízkých horách. Hrůznou událost připomíná Muzeum obětí Kalavryty ve staré základní škole, památník a taktéž hodiny na kostelní věži, trvale ukazující čas začátku krveprolití.

Německému řádění neunikl ani monastýr Agias Lavras (Ajia Lavra) z 10. století nedaleko městečka, v němž zahájil 25. března 1821 patriský metropolita Germanos vztyčením řecké vlajky osvobozenecký boj proti Turkům. Po rozsáhlé rekonstrukci dnes slouží jako národní památník s historickým muzeem.

Kalavrytská železnice, velké vlakové dobrodružství

Jedním z nejlepších zážitků na Peloponésu je výlet po tzv. kalavrytské železnici. Vede po vysokých, úzkých mostech a viaduktech, mnoha tunely s úzkými okénky ve skalách a nad divokými srázy úchvatnou horskou krajinou. Jízda vás nadchne, ať už jste milovníci vlaků, nebo vás svět kolejí příliš nezajímá.

Ozubnicová dráha z Diakopta (Dhiakoptó) do horského městečka Kalavryty, odtud také oficiální název „železniční trať Diakopto–Kalavryta“, měří 22 kilometrů. Začíná v Diakoptu u břehů Korintského zálivu, kam na ni lze přestoupit z běžné tratě Egio–Korint. Po tři čtvrtě hodiny jízdy dosahuje obce Zachlorou poblíž kláštera Mega Spileou a po dalších 20 minutách přijíždí do konečné stanice v Kalavrytě pod velikány pohoří Chelmos.

Železniční dráha do Kalavryty a její historie

Kalavrytskou železnici navrhli italsí inženýři a postavena byla mezi lety 1889 a 1896. Původně dopravovala z hor nerostné suroviny a měla vést dokonce až do Tripolisu. V roce 2004 byla kompletně zrekonstruována pro turistický provoz, ovšem historické lokomotivy z předminulého století můžete dosud spatřit na nádražích v Diakoptu a v Kalavrytě.

Pro objektivy fotoaparátů nejděčnější úsek tratě vede do Zachlorou, kde se vine romantickým kaňonem říčky Vouraikos, místy jen několik metrů úzkým. V letních měsících vlak jezdí zhruba 6krát denně, a jízdenky se proto vyplatí koupit raději předem.

Malebné Katakolo a okolí

Působivé městečko Katakolo láká turisty rušnou promenádou s obchůdky a restauracemi, starým přístavem a hezkými plážemi v okolí. Jeho velkým magnetem je i Park řecké a světové mytologie ve tvaru labyrintu, kde se můžete potkat s nestvůrami jako Kerberos, Minotaurus, Chiméra nebo Kentaur.

Katakolo (necelých tisíc stálých obyvatel) leží asi 12 kilometrů západně od Pyrgu. Rozkládá se na úzkém poloostrově vybíhajícím do Jónského moře a zároveň tvořícím severní okraj zálivu Kyparissia. Z pahorku nad městem lze spatřit břehy 30 kilometrů vzdáleného ostrova Zakynthos. Daleko odsud není ani do komplexu starověké Olympie, s nímž ho spojuje železniční trať.

Vyberte si z hojných lákadel Katakola

Dnešní resort Agios Andreas u Katakola sloužil v dobách slávy Olympie jako její přírodní přístav. V průběhu staletí se přístaviště přestěhovalo více na jihovýchod na své současné místo a kontrolovalo obchod v provincii Élidě. Po zlepšení infrastruktury na Peloponésu však jeho hospodářský význam upadl a zdejší ekonomika se začala orientovat na cestovní ruch.

Katakolo je využíváno především výletními loděmi jako startovací bod k návštěvě Olympie, rozhodně by však byla škoda vynechat některé z jeho atrakcí. Patří k nim maják z roku 1865, zbytky byzantsko-franckého hradu Pondikókasto (Beauvour) či Muzeum starověkých technologií. Z dobře dosažitelných pláží vyzkoušejte písčnou Spiandza Beach, pláž Skafidia na severu a dlouhou pláž Kourouta.

Korint, město na pomezí Peloponésu a pevninského Řecka

K nejdůležitějším místům starověkého Řecka se řadil Korint. Původně se jednalo o městský stát zabírající podstatnou část Peloponésu, dnes je to město významné turistickým ruchem i ekonomikou. Přestože v něm najdete řadu antických památek a pěkný přístav, největším tahákem je nedaleký Korintský kanál.

Město Korint (zhruba 40 tisíc obyvatel) leží na Korintské šíji, která spojuje Peloponéský poloostrov s řeckou pevninou. Šíje (Isthmos) je široká pouhých 6 kilometrů a odděluje Korintský záliv na západě a Saronský záliv na východě. Kolem města vede železniční trať a dálnice A8 z Atén do Patry, od níž se tu odděluje dálnice A7 na jih do Tripoli, Kalamaty a Sparty.

Technický zázrak jménem Korintský kanál

Korintská šíje byla už ve starověku vzhledem ke své poloze význačným dopravním uzlem. Aby lodě nemusely kvůli 6 kilometrům obeplouvat celý Peloponés, tahali je Řekové na speciálních saních po dlážděné cestě zvané diolkos. Sny starých mořeplavců o výstavbě průplavu se uskutečnily až mezi lety 1881 a 1883, kdy byl postaven Korintský kanál.

Jeho délka činí 6 346 metrů, hloubka 8 metrů a nevyužívá ani jediné zdymadlo. Boční, takřka kolmé stěny mají výšku 90 metrů a jsou příčinou častých sesuvů půdy a uzavírek. Minimální šířka kanálu dosahuje pouhých 21,3 metru, proto ho nemohou využívat velké nákladní a dopravní lodě.

Podivuhodný klášter Mega Spileou

Pozoruhodný klášter Mega Spileou je možná nejstarší v Řecku. Má za sebou dlouhou a strastiplnou historii, ukrývá řadu cenných předmětů a výhledy na hluboké údolí pod ním jsou vskutku velkolepé. Při vstupu do něj pozor na slušné oblečení (muži dlouhé kalhoty, ženy zakrytá ramena a sukně pod kolena)!

Klášter Mega Spileou (Mega Spilaio, česky Velká jeskyně) se nachází poblíž vísky Zachlorou a zastávky ozubnicové železnice z Diakopta do Kalavryty. Nad ním se zvedají skalnaté stěny pohoří Chelmos. Do Korintu je to odsud zhruba 100 kilometrů.

Historie a památky monastýru Mega Spileou

Klášter Mega Spileou založili svatí Simeon a Theodoros již kolem roku 362. Podnětem se stal nálezy svaté sošky pasačkou Euphrosyne, s jejíž pomocí poté z jeskyně Agiazma vyhnala krutého draka. V dobách největší slávy v monastýru žily na čtyři desítky mnichů a díky rozsáhlým majetkům až v Malé Asii se řadil k nejbohatším v zemi. Dnes lze jen s obtížemi určit, co je z jeho bizarně působící stavby původní, neboť během staletí byl opravován po četných požárech (např. v roce 1934 tady vybuchl ztracený střelný prach z doby bojů za nezávislost). A v živé paměti je dosud masakr z roku 1943, který mají na svědomí nacisté.

Skutečností zůstává, že do osmi pater rozložený klášter Mega Spileou stojí vedle 60 metrů hluboké jeskyně pod skalní stěnou o výšce 120 metrů. Součástí jeho areálu je zajímavé muzeum, kaple se sbírkou ostatků světců a kostel s ikonou Panny Marie z 10. století. Podle legendy ji údajně vyrobil samotný svatý Lukáš.

Mykény, první pupek antického světa

K místům, která během dovolené na Peloponésu musíte navštívit, rozhodně patří Mykény. Období od 16. do 12. století př. n. l. se podle tohoto centra první řecké civilizace (po mínojské kultuře na Krétě) označuje jako mykénská kultura. Pro svou mimořádnou historickou hodnotu se v roce 1999 staly Mykény součástí světového dědictví UNESCO.

Mykény (Mykines) se nacházejí u městečka Fichti na východě, přibližně v místech, kde se Peloponés protahuje do ještě užšího poloostrova Epidaurus Limerá. Nejbližší velké město je Argos, jen o něco dále se u Myrského moře vyhřívají rekreační střediska Nafplio a Tolo. K přístavu Korint na pobřeží Korintského zálivu to je zhruba 40 kilometrů, metropole Atény je po dálnici ještě třikrát dále.

Co spatříte v Mykénách

Řecké báje a pověsti označují za zakladatele Mykén reka Persea. Za jejich skutečným vzestupem stojí Achájové, pronikající na Peloponés z Balkánu kolem roku 2000 př. n. l. Jejich jednotlivé horské vesnice postupně zformovaly bohatá a opevněná města, která nakonec ovládla celý jih Řecka. Novodobý výzkum lokality, na němž se v průběhu let podílel i slavný archeolog Heinrich Schliemann, začal v roce 1841.

Srdce archeologického naleziště v Mykénách tvoří zbytky hradu s mohutným vnějším opevněním velkého paláce. K vidění jsou také šachtové hroby, Lví brána s výškou přes 3 metry, monumentální schodiště nebo ruiny Athénina chrámu. Nenechte si ujít ani slavnou hrobku krále Agamemnona, vrchního velitele řeckých vojsk v trojské válce.

Mystras, rozkvět a pád v přímém přenosu

Město Mystras už sice zaniklo, ovšem jeho velmi dobře dochovaný areál na malém pahorku se stal význačnou archeologickou lokalitou. Pro svou mimořádnou historickou hodnotu byla oblast v roce 1989 zařazena na seznam světového dědictví UNESCO.

Mystras se nachází jenom malý kousek od dalšího významného města, starověké Sparty. Lze sem dobře dojet z ostatních regionů Peloponésu díky dálnici A71, která se odpojuje od dálnice A7 u Megalopoli. Na západní straně areálu se zvedají svahy nejvyššího peloponéského pohoří Taygetos.

Co návštěvníkům nabízí Mystras

Počátky byzantského města Mystras sahají až do 13. století, kdy ho založili Frankové v čele s Vilémem II. de Villehardouin. Rychle dosáhlo velkého rozkvětu, o 200 let později v něm žilo přes 40 tisíc obyvatel a do roku 1460 dokonce plnilo funkci administrativního centra celého Peloponésu. Potom to s ním však šlo z kopce: vyplenili ho Turci, ovládali Benátčané a roku 1821 už jako bezvýznamná obec připadl Řecku.

K důležitým částem města Mystras patří mohutná pevnost s rozsáhlým Palácem despotů a kaplí Agia Sophia, mužský klášter Perivleptos a katedrála Metropolis z roku 1309. Honosný klášter Pantanassa dosud obývají řádové sestry.

Nafplio, perla Peloponésu

„Nejmalebnější město Řecka“ nebo „nejkrásnější město Peloponésu“, to všechno jsou přívlastky, kterými se pyšní Nafplio (Navplio). Navštivte ho a projděte se jeho kouzelnými, úzkými uličkami pod trojicí pevností Akronafplia, Palamidi a Burdzi.

Nafplio (zhruba 14 tisíc obyvatel) se rozkládá na východě Peloponéského poloostrova v Argolském zálivu Myrtského moře. Nejblíže velké město je 12 kilometrů vzdálený Argos, daleko to není ani k několika významným památkám UNESCO jako Tíryns, Epidaurus či Mykény.

Odhalte krásy Nafplia

Podle legend vzniklo Nafplio už za trojských válek. Ve středověku patřilo k nejvýznamnějším městům na Peloponésském poloostrově, proto ho postupně ovládli křižáci, Benátská republika a pak i Osmanská říše. Po vzniku samostatného řeckého státu v roce 1829 se dokonce na pár let stalo jeho administrativním centrem. Dnes se jedná o nejdůležitější přístav východního Peloponésu.

K největším lákadlům Nafplia se řadí úchvatné vyhlídky na moře s pohořím Parnon nebo metropolitní chrám Agios Spiridion, u něhož roku 1831 zavraždili prvního řeckého prezidenta Ioannise Kapodistriase. Za návštěvu rozhodně stojí i Archeologické muzeum v dávném benátském skladišti na náměstí Plateia Syntagmatos, Muzeum lidových tradic, Vojenské muzeum a Muzeum komboloi zaměřené na typické řecké šňůrky s korálky.

Podivuhodné údolí řeky Nedy

V romantickém údolí řeky Nedy vás čeká celá řada roztomilých míst. Hučí tady nádherné vodopády, v nitru země mizí tajemné jeskyně a v horském tichu se ukrývá dlouhá řada monastýrů. Zajímavé je už pojmenování řeky, neboť jde o jediný řecký vodní tok s ženským jménem.

Neda pramení na jižním svahu peloponéské hory Mount Lykaion (1 421 m n. m.) asi 25 kilometrů od města Megalopoli. Je to v severní Messénii poblíž obce Neda a archeologického naleziště v Bassai (UNESCO). Délka řeky dosahuje zhruba 60 kilometrů a do Jónského moře se vlévá u městečka Giannitsochori.

Neda a zastávky na jejím toku

Zhruba od vísky Figaleia tvoří Neda hranici mezi regiony Élida (na severu) a Messénie (na jihu). Nedaleko tohoto místa kamenité dno řeky vytváří úchvatné vodopády. Focení a koupání v nich je oblíbenou kratochvílí téměř všech turistů, kteří sem hojně přijíždějí.

Další atrakcí v údolí Nedy jsou četné větší i menší kláštery, většinou neobydlené. Patří k nim například Ekklisia Agios Athanasios, Saint Nicholas, Ekklisia Profitisilias a Santa Claus u vísky Marina nebo Agia Anastasia, Ekklisia Taxiarches a Ekklisia Agios Ioannis přímo v Nedě.

Olympia, rodiště olympijských her

Asi nejsilnějším magnetem Peloponésu je starověká Olympia, více než jedno tisíciletí místo konání antických olympijských her. Její součástí je starobylý olympijský stadion, chrámy a archeologické muzeum. V roce 1989 se stala součástí kulturního dědictví UNESCO.

Archeologický park Olympia se rozkládá pod Kronovým pahorkem v malebném údolí, kde největší peloponéska řeka Alfios pohlcuje o něco menší Kladeos. Je to asi 20 km od velkého města Pyrgos a 25 km od pobřeží Jónského moře.

Jak se bojovalo o olivový věnec

Za vznikem olympijských her stáli podle pověstí antičtí hrdinové Pelops a Herakles, z historického hlediska se poprvé uskutečnily již v 11. století př. n. l. Ze začátku se konaly v posvátném okrsku Altis (kde si zároveň trojnásobný vítěz mohl nechat postavit sochu), teprve později na stadionu. Během konání her fungovala tzv. ekecheira („svatý mír“), dočasný smír mezi znesvářenými řeckými obcemi.

V jakých disciplínách se na starověkých olympijských hrách soutěžilo:

- běh prostý na jednu délku stadia (192,27 m)
- běh prostý tam a zpátky (384,54 m)
- vytrvalostní závod v délce 24 stadií (4,5 km)
- olympijský pětiboj (běh, skok z místa do dálky, hod oštěpem, hod diskem a pěstní zápas)
- zápas pankration (volný styl bez použití zbraní)
- závody koňských spřežení (okruh 7 km na hippodromu)

Úpadek a pád olympijských her

Vrcholem historie her se stala olympiáda v roce 67 za účasti císaře Nerona. Ovšem roku 393 je křesťanský římský císař Theodosius zakázal kvůli jejich pohanskému původu. Opuštěný a náplavami zanesený olympijský areál objevili až němečtí archeologové v 70. letech 19. století.

V chrámu bohyně Héry se teď každé dva roky zapaluje olympijský oheň. Dnešní obec Olympia (Olympia) slouží v podstatě jako návštěvnické centrum a ukrývá několik malých muzeí (muzeum současných olympijských her, muzeum historie zdejších vykopávek, historické muzeum).

Město Patra a jeho atrakce

K nejatraktivnějším místům na severozápadě Peloponésu patří třetí největší řecké město Patra (Patras). Jedná se o významné kulturní a moderní obchodní středisko s historickým centrem. Na milovníky vína čeká exkurze do vinařských závodů Achaia Clauss, kde uvidí i jedinečné staleté sudy s odrůdou Mavrodafni.

Patra (kolem 250 tisíc obyvatel) se rozkládá u břehů Patraského zálivu. V její blízkosti byl roku 2004 postaven na dálnici A5 nejdelší visutý evropský most Rio-Antirio, spojující Peloponés s řeckou pevninou. Asi 40 kilometrů od města leží mezinárodní letiště Araxos. Z patraského přístavu Glyfada vyplouvají lodě do Itálie, na Jónské ostrovy (Lefkada, Kefalonie, Korfu, Zakynthos) i do Delf.

Co dělat v Patře a okolí

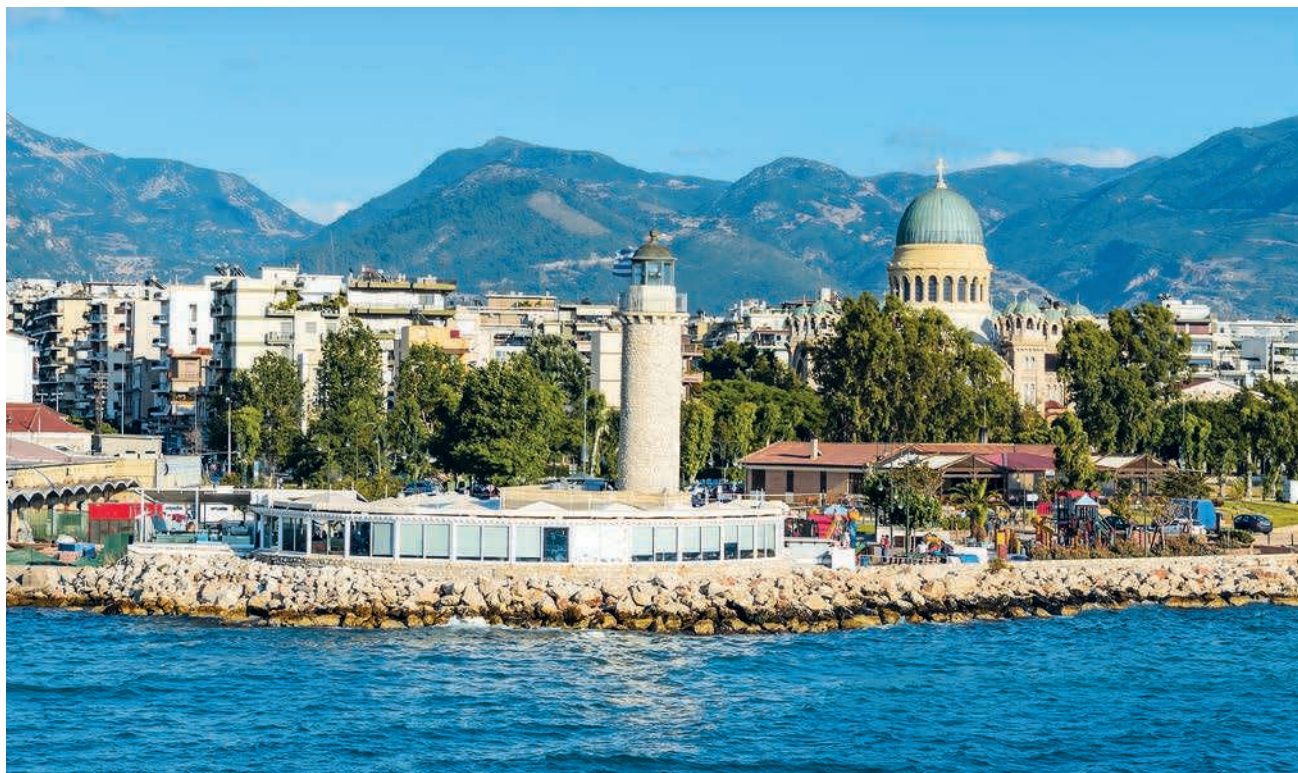
Patra žije bohatým kulturním životem a od konce června do poloviny září zde v římském ódeiu probíhá letní festival zahrnující výstavy, klasické hry i rockové koncerty. Živo je také na náměstí Platia Psilá Alónia s památkem metropolity Germanose a řadou příjemných kaváren. K hlavním tepnám města se řadí ulice Agíou Nikoláou s výhledem na přístav a s pěší zónou.

Za prohlídku stojí velkolepý novobyzantský kostel Agios Andreas (stojící v místech údajného umučení apoštola Ondřeje roku 69) a francko-byzantská pevnost (Kastro) s parkem. Pozoruhodné jsou i turecké lázně hammam v ulici Boukaoúri, nepřetržitě provozované již 600 let, a archeologické muzeum. Ke koupání se využívají úseky pobřeží kolem Ria a Kalogrie nebo mezi Vrachnaikou a Monodendri.

Pyrgos, centrum Élidy

Moderní město Pyrgos s dlouhou pěší zónou v centru se pyšní příjemnou atmosférou, půvabnou okolní krajinou a množstvím obchůdků s rozmanitým zbožím. Navštívit můžete i obecní trh, radnici Latsion a kostel sv. Atanáše Alexandrijského se zázračným obrazem Panny Marie.

Pyrgos (asi 25 tisíc obyvatel) se rozkládá na západě Peloponésu, zhruba 5 kilometrů od břehů Jónského moře. Je z něj blízko do letovisek Katakolo, Skafidia, o něco dál leží Neochori. Bezprostřední okolí města je rovinné, ale už o kousek dále na východ se zvedají první kopce, které mezi sebou ukrývají například i areál starověké Olympie.

Pohnuté dějiny Pyrgu

Svůj název odvozuje Pyrgos podle věže z roku 1518. Důležitou úlohu sehrál během národně-osvobozeneckých bojů s Turky, ale také na konci druhé světové války. Řecké hnutí odporu se tady střetlo s kolaboranty a po těžké dělostřelecké palbě město hořelo plných pět dní.

V Pyrgu, hlavním městě regionu Élida, je k dispozici nové autobusové nádraží v západní části města, od vlakové stanice zhruba 15 minut chůze daleko. Můžete zavítat do archeologického muzea a sídlí zde také Currant Institute („Rozinková organizace“).

Božské Rio a jeho most

Důležité město Rio najdete nedaleko letovisek na severu Peloponésu. Jeho pýchou je především visutý dálniční most do Antiria na protějším břehu pevninského Řecka – ve své kategorii je nejdelší na světě. A právě v Riu začínají první přijatelné pláže východně od Patry.

Rio (Ríon) se rozkládá hned vedle třetího největšího řeckého města Patry, lze ho v podstatě považovat za jeho předměstí. Je z něj dosažitelné autobusem či vlakem do 30 minut. Pobřeží Aitólie na druhé straně Patraského zálivu je asi 2 kilometry daleko. Směrem do vnitrozemí se vypíná horský masiv Panachaiko (Vodias) s nejvyšším bodem Palavou Pyrgos (1 926 m n. m.).

Kam se podívat v Riu

Název Rio (kolem 15 tisíc obyvatel) pochází zřejmě z řeckého slova „rhion“ (vyčnívající část) či „rhis“ (nos), reflektujícího malý poloostrov vybíhající do vod Jónského moře. Ve středověku na něm Benátčané postavili mohutnou pevnost, dnes lákavou turistickou atrakci.

Rušné je hlavně pobřeží kolem přístavu v Riu s mnoha bary a restauracemi. Za návštěvu stojí Muzeum vědy v parku Irinis. I přes existenci mostu od roku 2004 se na druhou stranu zálivu dostanete také trajekty, které jsou levnější a pohodlnější.

Osudy mocného města Sparta

Peloponéská válka, bitva u Thermopyl, vojevůdce Lýsandros... Slávu Spartě přinesla především její dávná minulost, neboť ve formě archeologických nálezů se toho příliš nedochovalo. Její dějiny jsou totiž hodně spletité. Za povšimnutí však stojí i panoramata okolních hor.

Dnešní Sparta (asi 20 tisíc obyvatel) leží v jižní polovině poloostrova. Směrem na západ od ní se zvedá nejvyšší peloponéské pohoří Taygetos (vrchol Xerovouna – 1 820 m n. m.), východně se tyčí mohutný masiv Parnonu. U města začíná dálnice A71, mířící severním směrem k Megalopoli, kde se spojuje s dálnicí A7 vedoucí až do Korintu. K přímořským městům Skala a Gythio na jihu je to zhruba 40 kilometrů.

Vzestup a pád Sparťanů

Historie Sparty se začala psát mezi 16. a 15. stoletím př. n. l. Pověsti sice hovoří o jejím založení Lakedaimónem, který ji pojmenoval podle své manželky, reálnější je však vliv achájských kmenů a především pozdější vpád Dóřů. Ti ze Sparty učinili centrum silného městského státu, jehož úpadek nastal až bitvou u Leukter roku 371 př. n. l. Za vlády Byzantské říše vzniklo na antických ruinách město Lakedemonia, obývané do roku 1263, kdy jeho obyvatelé přesídlili do nedaleké Mystry.

Novou Spartu nechal postavit po osamostatnění Řecka král Ota I. v roce 1834. Ze starověkého města však takřka nic nezůstalo, až na Akropoli, divadlo, chrám bohyně Athény a hrobku krále Leonida. Navštívit můžete i kostel sv. Nikóna z 10. století a archeologické muzeum.

Jeskyně jezer – Spilio ton Limnon

Magický jeskynní systém Spilio ton Limnon (Spileo Limnon) o délce 2 kilometry vyhloubila voda pod náhorní plošinou Apanókambos. Jeho součástí jsou propasti a podzemní jezírka. Pro návštěvníky je zpřístupněno asi 500 m chodeb.

Spilio ton Limnon (Jeskyně jezer) se nachází zhruba 2,5 kilometru severně od vesničky Kastria v srdci pohoří Chelmos. Je to přibližně 30 minut jízdy autobusem na jihovýchod od Kalavryty (kam lze pohodlně dojet ozubnicovou úzkokolejkou z Diakopta), přímo pod svahy zdejší nejvyšší hory Psili Koryfi (2 355 m n. m.).

Historie podzemních jezer

Lidé začali jeskyni používat už v neolitu, o čemž svědčí významné paleontologické a archeologické nálezy včetně fosilií lidských i zvířecích kostí. Podle staré řecké legendy ve Spilio ton Limnon vyléčil proslulý messénský věštec a lékař Melampús dvě ze tří dcer tírynského krále Proetea, třetí z nich (Iphianassa) bohužel zemřela na cestě.

Jeskyň protéká ve třech úrovních podzemní řeka, na níž se za jarního tání vytváří nádherné vodopády. Během letního sucha po ní zůstává 13 romantických jezer.

Přírodní rezervace Strofilia

Chráněná rezervace Strofilia (Viotos Dasous Strofiliias či také Strofylia-Kotakhi) se řadí k nejrozsáhlejším ve Středozeří. Pyšní se unikátním ekosystémem, hojností zvěře a dunami, které jsou v Řecku docela vzácné. Kdo se chce vykoupat, může využít pěknou písčnou pláž Kalogria dlouhou 7 kilometrů, ovšem především o víkendech přeplněnou obyvateli nepřilíh vzdálené Patry.

Rozlehlá chráněná krajinná oblast lesa Strofilia má rozlohu 22 kilometrů čtverečních a rozkládá se na severozápadě Peloponésu. Z východní strany ji ohraničuje mezinárodní letiště Araxos, z druhé pruh pobřeží Jónského moře, ze kterého je vidět až na ostrov Kefalonii.

Co uvidíte ve strofilském lese

Pro Strofiliu je charakteristické bohatství živočišných druhů, především rozmanitých ryb. Vyskytuje se zde i lesní zvěř a na březích jezera Prokopos, propojeného s Jónským mořem říčkou Larissos, se nachází ptačí observatoř.

Vstup do oblasti, jejíž velkou část lze projít díky pěším trasám po nejzajímavějších místech, obvykle začíná v obci Lappa s informačním centrem a pozorovací stanicí. Během procházky vám jistě neunikne mohutná skalní hora Mavra Vouna ani četné laguny jako Kotychi nebo Limni Lamia.

